

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 30.11.2016 г.
COM(2016) 860 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

Ускоряване на постигането на енергийно чисти сгради

към

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА**

Чиста енергия за всички европейци

В стартираната днес от Комисията инициатива сградите се разглеждат като съществена част от европейския преход към чиста енергия.

Целта е чрез насочване на вниманието към местата, където живеем и работим, да се разработи цялостен интегриран подход, чрез който енергийната ефективност да се постави на първо място, да се допринесе за постигането на водеща роля на ЕС в световен мащаб в областта на възобновяемите енергийни източници и да се осигурят справедливи сделки за потребителите по начин, който да помогне на държавите членки да изпълнят своите цели в областта на енергетиката и климата за 2020 и 2030 г.

Ползите от такъв интегриран подход са ясни:

- мобилизиране на инвестиции на национално, областно и местно равнище, както и стимулиране на растежа и създаването на работни места, със същевременно насърчаване на иновациите и професионалните умения;
- икономии на енергия, които водят до по-ниски експлоатационни разходи, по-здравословен начин на живот и по-здравословна работна среда за гражданите;
- намаляване на енергийната бедност, със специална насоченост към енергийно неефективните социални жилища и обществени сгради;
- постепенна децентрализация на енергийната система на Европа чрез използване на устойчиво развита енергия в сградите;
- включване на сградите към свързана енергийна, енергоакумулираща, цифрова и транспортна система, което ще допринесе за европейската стратегия за транспортна мобилност с ниски емисии;
- увеличаване на правата и възможностите на домакинствата, предприятията и енергийните общности; и
- принос към кръговратната икономика.

Само строителната промишленост създава 18 милиона преки работни места в Европа и генерира 9 % от brutния вътрешен продукт (БВП)¹.

Европейската строителна промишленост има потенциал да отговори на редица икономически и обществени предизвикателства, като например създаване на работни места и стопански растеж, по-голяма урбанизация, социална мрежа и цифровизирана комуникация, демографски промени и глобализирани вериги за създаване на стойност, екологични натоваарвания, и същевременно на предизвикателства в областта на енергетиката и изменението на климата. Сградите могат да бъдат една от движещите сили за модернизация на сектора и неговата работна сила.

ЕС вече е световен лидер в областта на иновационните системи за сгради. Интегрирането на енергийната ефективност, възобновяемите енергийни източници, акумулирането на енергия и свързването към цифрови и транспортни системи при сградите дава възможност за по-нататъшно разширяване на тази водеща роля и използване по най-добрия начин на благоприятната регулаторна рамка.

Днес на сградите се падат 40 % от общото енергопотребление в Европа. Около 75-процентов дял от сградния фонд не е енергоефективен. При сегашния темп на саниране

¹ European Commission, The European construction sector – A global partner, 2016 (Европейска комисия, Европейският строителен сектор — глобален партньор, 2016 г.)

на 1 % от сградния фонд годишно, за неговото декарбонизиране до модерни нисковъглеродни равнища ще бъде необходим около един век².

За реализирането на потенциала на сградите за енергийна устойчивост трябва да бъдат преодолені редица **социални, финансови и технически препятствия или административни предизвикателства**. Така например при редовната поддръжка или подобренията на сградите често се пренебрегват инвестициите в енергийна устойчивост, тъй като е налице конкуренция за оскъдния капитал, липса на достоверна информация и липса на квалифицирани работници, или има съмнения относно възможните ползи.

Освен това редица разработчици на проекти все още се сблъскват с препятствия при обезпечаването на необходимите първоначални разходи за проектите си и нямат достъп до привлекателни и подходящи финансови продукти на пазара. Тази неефективност на пазара се дължи главно на липсата на разбиране от финансистите и инвеститорите на рисковете, многобройните ползи и икономическата обосновка на инвестициите в енергийна устойчивост, по-специално в енергийна ефективност. В допълнение малкият размер на инвестициите и липсата на решения „до ключ“ увеличават разходите за изпълнение, а липсата на капацитет и умения за структуриране на подходящи за банково финансиране проекти са фактори за ниското търсене на финансиране.

Ролята на политиката за устойчиво енергийно развитие е да подпомага потребителите по-лесно да предприемат тези инвестиции и да създава по-благоприятни условия за инвестиции. Когато санират домовете си, потребителите трябва да имат възможност да избират по-ефективни решения, като разчитат на прозрачна, ясна и навременна информация относно потреблението и свързаните с него разходи. При санирането на обществени сгради, като например болници, училища, социални жилища или офиси, публичните органи следва да имат възможност за достъп до привлекателни финансови решения и да се възползват от иновативни енергийни услуги, например под формата на договори за енергоспестяване с гарантиран резултат.

Наред със създаването на правилната регулаторна рамка, по-специално предложението за изменение на Директивата относно енергийната ефективност и Директивата относно енергийните характеристики на сградите, е налице необходимост от допълващи действия в подкрепа на бързите промени в реалната икономика и разглеждане без отлагане на въпроса за финансирането.

1. Интелигентно финансиране за интелигентни сгради

Санирането на сградите за постигане на енергийна устойчивост е област, в която обединяването на проекти и публичните гаранции могат да доведат до огромна промяна. Като част от Плана за инвестиции за Европа, Европейският фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ) 2.0³ има ключово значение за стимулиране на

² Оценка на въздействието за изменение на Директивата относно енергийните характеристики на сградите, SWD(2016) 414; вж. също Доклада на Съвместния изследователски център (JRC) „Energy Renovation: The Trump Card for the New Start for Europe“ („Енергийното саниране — коз за новото начало за Европа“), достъпен на адрес <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/publication/energy-renovation-trump-card-new-start-europe>

³ Съобщение „Европа инвестира отново — Преглед на постигнатото по Плана за инвестиции за Европа и следващи мерки“, COM(2016) 359.

частното финансиране **в по-голям мащаб за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници в сградите.**

Енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници вече са видимо застъпени в проекти по ЕФСИ. Така например по-голямата част от енергийните проекти, одобрени за финансиране до момента (които представляват 22 % от общо 154 милиарда евро инвестиции), са свързани с енергийната ефективност и сектора на възобновяемата енергия. Въз основа на успеха на ЕФСИ Комисията предложи фондът да продължи да съществува до края на 2020 г. и да се изисква **най-малко 40 % от проектите по ЕФСИ** в областта на инфраструктурата и иновациите да допринасят за действия, свързани с климата, енергетиката и околната среда в съответствие с **целите на Парижкото споразумение за климата (COP21)**. Това е голяма възможност и конкретен принос за увеличаване на публичните и частните средства в подкрепа на прехода към нисковъглеродна кръговратна икономика. Подкрепата от Европейския фонд за стратегически инвестиции може да допълва или да се комбинира с подкрепа под формата на **безвъзмездни средства или финансови продукти** от други фондове на ЕС, включително от европейските структурни и инвестиционни фондове.

През периода 2014 — 2020 г. 17 милиарда евро от **Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд** ще бъдат инвестирани в енергийна ефективност в публични и жилищни сгради и в предприятия с акцент върху малките и средните предприятия (МСП)⁴. Това е три пъти повече отколкото през предходния период и потвърждава ангажимента и значението, които държавите членки и регионите отдават на енергийната ефективност. Съществува възможност да се набере много по-голяма сума от национално публично и частно съфинансиране, като се достигне обща сума от приблизително 27 милиарда евро⁵. Една от целите на Плана за инвестиции за Европа е най-малко да се удвои използването на финансовите инструменти по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове, за да се мобилизира допълнително частно финансиране и да се подпомогне създаването на жизнеспособни пазари. Държавите членки и областите вече планират да инвестират близо 6,4 милиарда евро⁶ чрез финансови инструменти за нисковъглеродни цели, главно в енергийна ефективност; това е повече от осемкратно увеличение в сравнение с периода 2007 — 2013 г.⁷.

Въз основа на Плана за инвестиции за Европа и европейските структурни и инвестиционни фондове Комисията ще стартира инициатива за по-нататъшно засилване на инвестициите в енергийна ефективност и интелигентни сгради от страна на предприятия в публичния сектор, дружества за енергийни услуги (ESCO), МСП/дружества със средна капитализация и домакинства. Тази нова инициатива, в тясно сътрудничество с Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и държавите членки, може да **насърчи отпускането на допълнителни 10 милиарда евро** от държавни и частни фондове до 2020 г.⁸ за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни

⁴ Забележка: В допълнение са отпуснати съответно 870 милиона евро и 113 милиона евро от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР), които също са част от ЕСИФ.

⁵ Изчисления въз основа на финансовите таблици на оперативните програми за периода 2014—2020 г. за тематичната цел „подпомагане на преминаването към нисковъглеродна икономика“ като цяло.

⁶ Включително национално съфинансиране.

⁷ Първото годишно обобщение на напредъка по финансовите инструменти в рамките на ЕСИФ за периода 2014—2020 г. ще бъде изготвено до края на ноември 2016 г.

⁸ През последните 5 години Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) е предоставила 10,5 милиарда

източници. Това следва да се осъществи чрез финансови посредници и национални платформи за инвестиране в енергийна ефективност с цел обединяване на проекти, намаляване на риска при инвестиции в енергийна ефективност и оптимизиране на използването на публичните средства, включително по-специално на европейските структурни и инвестиционни фондове в комбинация с финансиране чрез Европейския фонд за стратегически инвестиции. Такива комбинации, които вече са възможни понастоящем, ще бъдат допълнително улеснени чрез предложените изменения на Финансовия регламент и Регламента относно общите разпоредби⁹. Държавите членки, по-специално онези с по-висока енергийна интензивност и зависимост от външни енергийни източници, се насърчават да участват и да допринасят за тази инициатива. Споделянето на риска между ЕС и националните публични и частни фондове ще осигури на крайните бенефициери по-привлекателни възможности за финансиране. Освен това няколко регулаторни и административни предимства ще бъдат свързани с използването на осигурявано от ЕС решение, например по отношение на държавните помощи, обществените поръчки, задълженията за съфинансиране, както и докладването и предварителните оценки. В контекста на оценката на публичните финанси по линия на Пакта за стабилност и растеж е важно, че Комисията ще заеме благоприятна позиция също и спрямо приноса на държавите членки към еднократните вноски в тематични или многостранни инвестиционни платформи в контекста на ЕФСИ¹⁰.

Значителна част от тези средства ще бъде вложена в общини и области: местните и областните участници имат решаваща роля за подкрепата на сгради с чиста енергия чрез решения в области като например областта на строителните норми и градоустройството. Чрез инициативи като Споразумението на кметовете за климата и енергетиката¹¹ градовете и регионите се насърчават да предприемат действия за намаляване на емисиите на парникови газове, увеличаване на издръжливостта и осигуряване на достъп до чиста и достъпна енергия за всички.

Стълб I: По-ефективно използване на публичното финансиране

Целта е да се увеличи в максимална степен използването на наличното публично финансиране чрез финансовите инструменти, насочени към определени несъвършенства на пазара, както и чрез по-добро насочване на безвъзмездните средства към уязвимите потребители. За тази цел Комисията възнамерява:

- а. Да разработи модели за финансиране на енергийна устойчивост** въз основа на национални инвестиционни платформи (с възможност за областно измерение) за привличане на допълнително частно финансиране за саниране на сгради, които се разработват съгласно предвиденото в Регламента за ЕФСИ и в съответствие с правилата на ЕС в областта на държавната помощ.

В ЕС банките в по-голяма степен, отколкото в други развити икономики, изпълняват централна роля при финансирането на инвестиции на потребители и предприятия. Въпреки че стават все по-активни на новите

евро за сектора на енергийната ефективност.

⁹ COM(2016) 605 от 14 септември 2016 г.

¹⁰ Вж. Изявление на Комисията относно нейната оценка на еднократните вноски в контекста на инициативата за ЕФСИ за целите на прилагането на Пакта за стабилност и растеж, OВ L 169, 1.7.2015 г., стр. 38, вж. също съобщение „Пълноценно използване на гъвкавостта, заложенa в действащите разпоредби на Пакта за стабилност и растеж“, COM(2015) 12.

¹¹ http://www.covenantofmayors.eu/index_en.html

енергийни пазари, особено на пазарите за възобновяеми енергийни източници с голям мащаб, банките рядко считат енергийната ефективност за отделен пазарен сегмент. Това води до липса на подходящи и достъпни търговски финансови продукти за енергийна ефективност или инвестиции за възобновяеми енергийни източници в сгради¹². За да се справи с този недостатък, Комисията е разработила новаторска схема за финансиране — Инструментът за частно финансиране за енергийна ефективност (PF4EE), финансиран по Програмата LIFE и управляван от ЕИБ. Успехът на тази пилотна схема, както свидетелства значително по-голямото от първоначално планираното използване, показва потенциала ѝ да насърчава инвестирането в ефективност чрез споделяне на риска, техническа помощ и кредитни линии от ЕИБ за участващите финансови институции. Поуките, извлечени във връзка с Инструмента за частно финансиране за енергийна ефективност (PF4EE), ще спомогнат за по-голямо съчетаване на Европейския фонд за стратегически инвестиции с други източници на публично финансиране, включително, когато е подходящо, с европейските структурни и инвестиционни фондове, чрез инвестиционни платформи¹³.

Въз основа на този опит Комисията ще подкрепи разработването на **гъвкави платформи за финансиране на енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници** на национално или областно равнище. Тези платформи могат да предложат решение за цялостна услуга, даваща възможност на местни банки, финансови посредници, дружества за енергийни услуги или други субекти да обединяват инвестиции с цел предлагане на привлекателни продукти за финансиране на енергийна устойчивост на голям брой крайни получатели в района, обхванат от платформата¹⁴. По-специално на субектите, желаещи да финансират портфейлни инвестиции за енергийна устойчивост, могат да бъдат предоставени три взаимно подсилващи се елемента:

- Увеличено дългово финансиране от страна на ЕИБ чрез Европейския фонд за стратегически инвестиции с цел увеличаване на капацитета им за финансиране (като по този начин се допринася за по-силно съсредоточаване върху постигането на енергийна устойчивост на сградите в рамките на Европейския фонд за стратегически инвестиции 2.0);
- Механизъм за споделяне на риска с цел смекчаване на риска на портфейлите с инвестиции в енергийно устойчиви сгради и за създаване на възможност за по-привлекателни условия за отпускане на заеми на крайните получатели; Тази функция може да бъде използвана заедно с налични на местно равнище фондове, включително европейските структурни и инвестиционни фондове;

¹² По-специално решения за отопление и охлаждане, слънчеви фотоволтаични колектори върху покриви и термопомпи.

¹³ В своето наскоро прието предложение за регламент „Омнибус“ (COM(2016) 605) Комисията предлага опростени правила, приложими за комбинирането на ЕСИФ с ЕФСИ, които биха могли създадат възможност за по-нататъшно развитие на лесни за употреба модели и образци.

¹⁴ Тези платформи ще осигурят също така по-добра видимост на проектите, финансирани в техните рамки с цел използване на съответните регулаторни и административни предимства, предоставени от ЕФСИ.

- технически експертни знания и съдействие за въвеждане на програми за заеми, разработени в сътрудничество с Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси, включително чрез механизми като Европейската програма за подпомагане в областта на енергетиката на местно равнище (ELENA), Съвместната помощ за подкрепа на проекти в европейските региони (JASPERS), fi-compass¹⁵ и други източници на национално или областно финансиране.

С цел да подкрепи внедряването на този модел и на други съответни инструменти за енергийна устойчивост, Комисията ще проучи възможностите за подновяване на съществуващи фондове на ЕС, например за техническа помощ.

- б. **Договори за енергоспестяване с гарантиран резултат:** Трябва да се засили ролята на договорите за енергоспестяване с гарантиран резултат като движеща сила за подобряване на ефективността на обществените сгради, тъй като те предлагат цялостен подход към санирането, включително финансиране, извършване на строителни работи и енергиен мениджмънт. При тях е възможно също така, при определени условия, да се постигат инвестиции в ефективност без увеличаване на публичния дълг, което е от ключово значение за правителствата, както и за местните и областните власти, които са изправени пред бюджетни ограничения, особено когато става въпрос за социални жилища, болници или училища. Правилата за инвестициите в публичния сектор и за статистическото третиране на санирането на активите следва да бъдат прозрачни и ясни, за да се улеснят инвестициите в енергийна ефективност в публични активи. Евростат ще проучи как да се реагира на въздействието на инвестициите за енергийната ефективност върху държавния дълг и дефицит. Комисията анализира в тясно сътрудничество с държавите членки въздействието на правилата за публичното счетоводство върху пазара на договорите за енергоспестяване с гарантиран резултат и, където е целесъобразно, ще актуализира своите указания относно статистическото третиране на такива партньорства преди края на пролетта на 2017 г.
- в. **Оказване на подкрепа за управителите на публични фондове при структурирането и въвеждането на финансовите инструменти:** в допълнение към подкрепата, предоставена по линия на Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси, fi-compass или мрежата на органите в областта на енергетиката и управлението, Комисията ще организира серия от мероприятия за изграждане на областен капацитет, включващи ключови лица, отговорни за вземането на решения, и заинтересовани страни. Първият семинар бе проведен през ноември тази година в Рига и обхвана Балтийския регион.
- г. Освен това Комисията е разработила лесно достъпен **модел за увеличаване на дела на финансовите инструменти по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове:** стандартизираният инструмент за

¹⁵ fi-compass е платформа за консултантски услуги относно финансови инструменти по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), предназначена да подкрепя управляващите органи на ЕСИФ и други заинтересовани страни чрез предоставяне на практическо ноу-хау и средства за обучение по финансови инструменти. <https://www.fi-compass.eu/>

енергийна ефективност (off-the-shelf instrument for energy efficiency). Държавите членки проявиха активност в създаването на финансови инструменти за енергийна ефективност, по-специално за постигане на целта за насочване на 20 % от ЕСИФ към инвестиции в нисковъглеродна икономика чрез финансови инструменти. При все това някои държави членки изостават в това отношение и по-широкото използване на стандартизираните инструменти може да спомогне за преодоляване на този пропуск.

Успоредно с това, законодателното предложение за Директивата относно енергийните характеристики на сградите включва мерки за **обвързване на финансовите стимули**, предоставени от публични фондове, с постигнатите икономии на енергия.

Стълб II: Обединяване и помощ за разработване на проекти

От съществено значение за успеха на настоящата инициатива е наличието на значителен набор от подходящи за банково финансиране проекти, които да „захранват“ инвестиционните платформи и финансовите инструменти. Обаче много организатори на проекти — публични власти, физически лица или предприятия — не разполагат с уменията и капацитета за създаване, прилагане и финансиране на амбициозни проекти за сгради с чиста енергия. Поради това Комисията:

- а. Ще укрепи съществуващите механизми за помощ за разработване на проекти¹⁶ на равнище ЕС**, като например ELENA , в сътрудничество с Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси. Целта е да се увеличат инвестициите, да се подкрепи внедряването на финансови инструменти, да се достигне до организаторите на проекти, особено тези от Източна и Централна Европа, да се ангажират допълнително общините и местните участници и да се стимулира обединяването и пазарната реализация на перспективни решения, включително на иновативни технологии и финансови и организационни стратегии. Комисията ще увеличи бюджета на помощта на ЕС за разработване на проекти от 23 милиона евро през 2015 г. на 38 милиона евро годишно, считано от 2017 г. Бюджетът на помощта на ЕС за разработване на проекти за 2016 — 2017 г. се очаква да задвижи до 3 милиарда евро¹⁷ инвестиции в енергийна устойчивост на сгради.
- б. Ще насърчава държавите членки да създават специализирано местно или областно обслужване „на едно гише“** за разработчици на проекти, което да обхваща целия път на клиентите от информацията, техническата помощ, структурирането и осигуряването на финансова подкрепа до мониторинга на икономии. Тези механизми следва да доведат до проекти, разработвани предимно на местно равнище, и силни и надеждни партньорства с местни участници (например малки и средни предприятия (МСП), финансови институции и агенции по енергетика), като най-важното е да се осигури връзка между предлагането и търсенето на финансиране.

¹⁶ Механизмът ELENA и поканата за помощ за разработване на проекти по Програма „Хоризонт 2020“.

¹⁷ Въз основа на предишни стойности на коефициента на ливъридж, постигнат по механизма ELENA и механизма за помощ за разработване на проекти по линия на Изпълнителна агенция за малките и средните предприятия (EASME).

Развитието и възпроизвеждането на това обслужване „на едно гише“ ще бъде подкрепено на равнище ЕС посредством обмен на добри практики чрез Manag'Energy¹⁸, финансиране чрез „Хоризонт 2020“¹⁹, механизми на ЕС за помощ за разработване на проекти или финансиране от европейските структурни и инвестиционни фондове, когато това е целесъобразно.

Успоредно с това предложеното продължаване на задълженията за икономии на енергия за държавите членки, посочени в член 7 от Директивата относно енергийната ефективност, ще даде допълнителен тласък за обединяване на проекти с малък мащаб.

Стълб III: Намаляване на риска

Както се призовава от финансовите институции²⁰, инвеститорите и финансиращите страни трябва да разберат по-добре реалните рискове и ползи от инвестициите в енергийна устойчивост на сгради въз основа на пазарните данни и информация за постигнатите характеристики. Основни аспекти, като например по-малка вероятност за неизпълнение на кредитни задължения при заемите за икономии на енергия, или по-висока стойност на активите поради по-добри енергийни характеристики, следва все повече да се признават от банките и да бъдат отразявани в цените на финансовите им продукти. Разработването на специализирани финансови продукти за енергийно устойчиви сгради също е важно за подкрепата за създаване на вторичен пазар (за рефинансиране) и за увеличаване на участието на частен капитал. В подкрепа на това трансформиране на пазара Комисията:

- а. Стартира платформа за намаляване на риска в областта на енергийната ефективност**, в която са описани техническите и финансовите характеристики на повече от 5000 европейски проекта за енергийна ефективност в промишлеността и в сградния сектор; Разработчиците на проекти, финансиращите страни и инвеститорите са поканени допълнително да попълват тази база данни с отворен код и да се възползват от нейните функции за сравняване и взаимно обучение между партньори.
- б. Ще работи в тясно сътрудничество с публични и частни финансови институции, представители на промишлеността и експерти от секторите относно консенсусна рамка за одобряване на инвестиции за енергийна устойчивост на сградите.** Разработена съвместно с групата на финансовите институции за енергийна ефективност¹¹ и планирана за 2017 г., тази инициатива ще помогне на финансовите институции да интегрират основните енергийни ползи в своята бизнес практика, като същевременно намаляват трансакционните разходи и увеличават доверието на инвеститорите. Това действие ще спомогне и за деблокиране на пазара за екологосъобразни ипотечни кредити (green mortgage market).

¹⁸ Manag'Energy ще представлява фокусна точка за изграждане на капацитет за повече от 400 местни и областни агенции по енергетика в Европа с цел увеличаване на капацитета им за финансиране на енергийна ефективност и осигуряване на възможност на тези агенции да развиват структури с оглед създаване на цялостни интегрирани местни/областни подходи.

¹⁹ H2020, EE-23-2017, относно иновативни схеми за финансиране, а именно относно схеми, основани на обединители на проекти или клирингови къщи на регионално или национално равнище.

²⁰ www.eefig.com

Успоредно с това законодателното предложение за Директивата относно енергийните характеристики на сградите включва мерки за осигуряване на достъп на инвеститорите от частния сектор до повече и по-добра информация, включително до по-надеждни сертификати за енергийните характеристики на сградите, събиране на действителни данни за енергопотреблението в публични сгради и по-нататъшно развитие на дългосрочни пътни карти за саниране, чрез които да се направляват инвестиционните решения.

Комисията стартира също така **Обсерватория на сградния фонд на ЕС** с цел събиране на централно равнище на цялата необходима информация по отношение на сградите на ЕС и енергийното саниране. Това ще даде възможност за подкрепа на проектирането, изпълнението, мониторинга и оценката на политиките и свързаните с тях финансови инструменти.

2. Строителен сектор

Комисията ще покани заинтересованите страни от строителния сектор, за да бъдат обсъдени предизвикателствата и възможностите, които представляват за сектора инвестициите в енергийна устойчивост на сгради, и как това може допълнително да се насърчава. Това допълва работата на Тристранния форум на високо равнище за устойчиво строителство в рамките на Стратегията „Строителство 2020“.

В рамките на своята Европейска програма за умения²¹ Комисията започна да полага усилия за справяне с предизвикателствата, свързани с професионалните умения. Въз основа на опита от пилотните схеми, стартирали през тази година, през 2017 г. Комисията ще стартира нови серии от т. нар. „подробни планове за действие за секторно сътрудничество във връзка с уменията“, като една от тях ще се отнася за строителния сектор и ще бъде насочена към енергийна ефективност и умения за боравене с цифрови технологии. В този контекст ще бъдат разработени полезни взаимодействия с инициативата на Комисията „Изграждане на умения“ (BUILD UP Skills), която има за цел повишаване на квалификацията на работниците в строителния сектор относно енергийната ефективност и технологиите за възобновяеми енергийни източници и тяхното внедряване и управление²².

Строителството на нови сгради или ремонтирането на сгради с цел да станат по-енергоефективни дава възможност да се преосмислят практиките на строителство и събаряне, за да се вземат предвид по-широките аспекти на ресурсната ефективност. Съгласно пакета за кръговратна икономика, Европейската комисия ще представи през следващата година рамката на ЕС за оценка на цялостните екологични характеристики на сградите. Такава рамка следва да се използва за насърчаване на кръговратната икономика в застроената среда, включително да се използва като референция за проекти с широкомащабно прилагане, в европейските структурни и инвестиционни фондове и в националната политика и законодателство. Освен това Европейската комисия проучва възможностите за подкрепа на инициативи за насърчаване на инвестиции в нова и/или иновативна инфраструктура за рециклиране на строителни отпадъци в области, изоставящи по отношение на целта за 70 % повторна употреба, оползотворяване и рециклиране, която съгласно Рамковата директива за отпадъците

²¹ Съобщение „Нова европейска програма за умения: Съвместни усилия за укрепване на човешкия капитал, пригодността за заетост и конкурентоспособността“, COM(2016) 381.

²² Инициатива, финансирана по програмите: „Интелигентна енергия — Европа“ и „Хоризонт 2020“, обществено предизвикателство 3.

следва да бъде постигната до 2020 г. Такива инвестиции биха могли да бъдат подкрепени от Европейския фонд за стратегически инвестиции. В процес на създаване е специфична платформа за проекти във връзка с кръговратната икономика. В допълнение Комисията е изготвила протокол за управление на строителните отпадъци, за да се помогне на заинтересованите страни да третират отпадъците по екологосъобразен начин и да се увеличават възможностите за рециклирането им. Като гледа в перспектива, Европейската комисия работи върху принципи и правила за устойчивото проектиране на сгради с цел да се генерират по-малко строителни отпадъци и да се улеснява рециклирането на материалите. Всички тези инициативи от своя страна ще спомогнат за намаляване на енергопотреблението и на разходите, свързани със строителни материали.

Потенциалът на строителния сектор за стопански растеж и създаване на работни места трябва да бъде деблокиран чрез подобряване на функционирането на пазарите. Резултатите от проверката за пригодност в областта на строителството ще бъдат използвани за гарантиране на по-добра съгласуваност на съответното законодателство относно вътрешноевропейския пазар и енергийната ефективност. Например произтичащите от регламентите за екопроектирането изисквания следва да бъдат включени, когато е целесъобразно, в хармонизираните стандарти съгласно Регламента за строителните продукти, приложими за същите продукти, за да се осигури на производителите една единствена рамка за изпитване на продуктите. Тъй като вътрешноевропейският пазар за строителни продукти все още е фрагментиран, процесът на консултации със заинтересованите страни продължава²³, като е възможно да доведе до преразглеждане на Регламента за строителните продукти в рамките на мандата на настоящата Комисия.

Европейската комисия ще продължи да подкрепя иновациите чрез стимулиране на развитието на съвременни технологични продукти и процеси в рамките на договорното публично-частно партньорство (сPPP) „Енергийноефективни сгради (EeC)“. Това публично-частно партньорство се очаква да осигури технологиите, необходими за повишаване на устойчивостта и конкурентоспособността на европейската строителна промишленост²⁴.

Инициативата може да бъде подкрепена от интелигентен подход към обществените поръчки, насърчаващ иновативни нисковъглеродни решения чрез инициативи за стандартизация, ръководени от промишлени отрасли, като например SustSteel²⁵. След като тези стандарти бъдат финализирани, те могат да бъдат използвани от строителния сектор за изпълнение на целите му за постигане на устойчивост. Този подход може да бъде възпроизведен за други строителни продукти и ще даде възможност на сектора да оцени усилията си и да предлага по-ефективен начин своите продукти.

В новите директиви за обществените поръчки (в сила от пролетта на 2016 г.) се консолидират и оптимизират всички съществуващи иновационни инструменти: функционални критерии, варианти, съображения за качество в техническите

²³ Както е предвидено в доклада за прилагането на Регламента за строителните продукти (да се добави препратка)

²⁴ http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/energy-efficient-buildings_en.html.

²⁵ Стоманодобивната промишленост работи по европейски стандарти в областта на устойчиво развитие (SustSteel), което ще даде възможност на компаниите да удостоверяват, че техните стоманени продукти за строителния сектор отговарят на определените изисквания към икономическите, екологичните и социалните аспекти на устойчивостта.

спецификации и критерии за възлагане. ЕС също допринася за иновативните обществени поръчки чрез европейските структурни и инвестиционни фондове и Програмата „Хоризонт 2020“. Това доведе до серия от новаторски проекти. Интересен пример е трансграничният проект PAPIRUS (обхващащ Германия, Испания, Италия и Норвегия), който има за цел насърчаването, прилагането и валидирането на иновативни решения за устойчиво строителство чрез възлагане на обществени поръчки, насочени към сгради с почти нулево потребление на енергия. Освен това Комисията публикува доброволни критерии за зелени обществени поръчки за проектиране, изграждане и управление на офис сгради, които включват поредица от препоръки за това как да бъде закупена екологосъобразна и енергоефективна офис сграда²⁶.

Цифровите технологии имат потенциала да повишат ефективността на строителните процеси и експлоатацията на сградите, като по този начин допринасят за нашите цели за икономии на енергия. Ето защо Комисията подкрепя определянето на общи принципи и правила в областта на обществените поръчки с цел дигитализиране на характеристиките на сградите, включително на техните енергийни характеристики (Информационно моделиране на строителството). Заедно с разработването на обща рамка за цифров дневник на сградата и конкретни действия, насочени към малките и средни предприятия, това значително улеснява обмена на информация и подкрепата за вземане на решения преди, по време на и след строителните проекти, избягването на фрагментирането на конкурентните национални стратегии и съкращаването на разходите на малките и средни предприятия. В допълнение към това съгласно Споразумението на Световната търговска организация за държавните поръчки и в контекста на двустранните споразумения ЕС гарантира, че обществените поръчки се провеждат по прозрачен и конкурентен начин, който не води до дискриминация спрямо стоки, услуги или доставчици от ЕС.

²⁶ Критерии на ЕС за зелени обществени поръчки за проектиране, изграждане и управление на офис сгради (SWD(2016) 180 final)